

ALKUOPETUKSEN ARVIOINNIN KÄSIKIRJA

Yleistä

- Oppilaalle annetaan **monipuolista** palautetta lukuvuoden aikana.
- Wilman tiedotteisiin laitetaan pysyvästi nähtäväksi Hämeenkyrön opetussuunnitelman keskeiset sisällöt matematiikasta ja suomen kielestä ja kirjallisuudesta sekä alkuopetuksen lukuvuositodistuksen arviointikohteet.
- Tärkeää kertoa syksyn vanhempainillassa huoltajille, miten arviointi alkuopetuksessa hoidetaan.
- Tietoa oppiaineiden yksilöllistämisestä tai oman opetusohjelman (VSOP) mukaan etenemisestä löytyy Hämeenkyrön kunnan Tuen käsikirjasta.

Arviointikeskustelu

- Arviointikeskustelut pidetään marras – tammikuussa.
- Keskustelun pohjana on Wilmasta löytyvä itsearviointilomake, jonka huoltajat ovat täyttäneet yhdessä oppilaan kanssa etukäteen kotona.
- Keskustelun aikana käydään läpi myös oppilaan oppimisen edistyminen matematiikassa ja suomen kielessä ja kirjallisuudessa sekä tuen riittävyys
- Itsearviointi aukeaa Wilmaan marraskuussa.
- Arviointikeskustelu korvaa välitodistuksen.
- Arviointikeskusteluun osallistuu oppilas, huoltaja / huoltajat ja opettaja (tarvittaessa erityisopettaja).
- Arviointikeskustelun kesto on max. 30 min.
- Itsearvioinnissa on kolmiportainen asteikko: kyllä, ei, toisinaan
  - Lähdän mielelläni kouluun.
  - Minulla on kavereita.
  - Osaan kuunnella aikuista.
  - Läksyjä on sopivasti.
  - Pystyn keskittymään koulussa.
  - Opin helposti uusia asioita.
  - Minua huolettaa jokin asia.

Lukuvuositodistus

- Lukuvuositodistus kertoo siitä, miten oppilas on saavuttanut oppiainekohtaiset tavoitteet lukuvuoden loppuun mennessä.
- Keväällä annetaan lukuvuositodistus, jossa arvioidaan matematiikka ja suomen kieli ja kirjallisuus.
- Muista oppiaineista (englanti A1-kieli, ympäristöoppi, uskonto, elämäntutkimus, liikunta, musiikki, käsityö ja kuvataide) tulee maininta, että oppilas on hyväksytysti suorittanut kyseiset oppiaineet.
- Lukuvuositodistuksen arviointiasteikko on alkava taito, kehittyvät taito ja vahva taito.
- Vapaalle sanalle ei ole paikkaa.

Matematiikan ja suomen kielen ja kirjallisuuden sisällöt ja arviointi alkuopetuksessa

Matematiikka alkuopetus

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita matematiikassa ovat

- edistyminen lukukäsitteen ymmärtämisessä ja lukujonotaidoissa
- edistyminen kymmenjärjestelmän ymmärtämisessä
- edistyminen laskutaidon sujuvuudessa
- edistyminen kappaleiden ja kuvioiden luokittelun taidoissa
- edistyminen matematiikan käyttämisessä ongelmanratkaisussa

Matematiikka 1. luokka / paikallisen opetussuunnitelman keskeiset sisällöt

Lukualue 0–20

- lukumäärän pysyvyyden ymmärtäminen (yksi yhteen vastaavuus)
  - *lapsi ymmärtää, että lukumäärä on sama, vaikka laskettavien esineiden koko tai paikka vaihtuu*
- visuaalinen hahmottaminen
  - *miten lapsi hahmottaa kuvaa, muotoja ja suuntia*
- vertailu/luokittelu/sarjoittaminen määrillä, lukusanoilla, numeroilla
  - *lapsi osaa jakaa esineitä erilaisten ominaisuuksien mukaan ryhmiin (esim. koko, väri ja muoto), sarjoittaminen esim. 2,4,6,8 tai 11,9,7 jne.*
- lukukäsite
  - *lapsi ymmärtää lukumäärän, numeromerkin ja numerosanan yhteyden*
- subitisaatio eli määrän nopea hahmottaminen ja sen hyödyntäminen laskemisessa
  - *tähän pohjautuu hajotelmien osaaminen*
- lukujonon luettelemisen taidot lukualueella 0–20
  - *eteen, taakse, annetun säännön mukaan esim. askeltaminen eteen- ja taaksepäin kahden, viiden ja kymmenen askelissa*
- lukujen 2–10 hajottaminen
  - *esim. 8 hajotelmat 8+0, 7+1, 6+2, 5+3, 4+4, 3+5, 2+6, 1+7, 0+8*
- parilliset ja parittomat luvut
- kymmeneksi täydentäminen (kymppiparit)
  - *esim. 10+0, 9+1, 8+2, 7+3, 6+4, 5+5*
- tuplien ja lähilaskujen hyödyntäminen yhteen- ja vähennyslaskuissa
  - *tuplat esim. 1+1, 2+2, 3+3, 4+4, 5+5, 6+6...*
  - *lähilaskut melkein tuplat esim. 4+5, 5+5, 5+6*
- yhteen- ja vähennyslaskun käsite ja laskutaidot lukualueella 0–20 ja analogiataidot
  - *esim. 3 + 2=5, 13+2=15*
- matemaattiset symbolit (yhteen, vähennys, yhtä suuri, pienempi kuin, suurempi kuin)

- paikka-arvo ja 10-järjestelmä
  - *esim. luku 19 muodostuu luvuista 10 (kymmenet) ja 9 (ykköset)*
- lukumäärien arviointikyky ja suhteuttaminen (esim. onko vastaus järkevä?)
- havainnoidaan kolmiulotteista ympäristöä ja havaitaan siinä tason geometriaa. Harjoitellaan suunta- ja sijaintikäsitteitä. Tutkitaan kappaleita ja tasokuvioita; tunnistetaan, rakennetaan ja piirretään.
  - *esim. ympyrä (tasokuvio) vai pallo (kappale)*
- mittaaminen: pituus (m, cm)
- kellonajat (tasan ja puoli)
  - *yhteys visuaaliseen hahmottamiseen*
- tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin, laaditaan vaiheittaisia toimintaohjeita, joita testataan

Matematiikka 1. luokka / lukuvuositodistus

- osaat lukualueen 0–20 (lukukäsite, lukujonotaidot, hajotelmat)
  - alkava taito: lukualueella 0–20 epävarmuutta lukukäsitteessä, lukujonotaidoissa ja hajotelmissa
  - kehittyvä taito: lukualue 0–10 on automatisoitunut, osaa hajotelmia, mutta ei osaa vielä soveltaa, lukujonotaidot 0–10 sujuvat
  - vahva taito: lukukäsite, lukujonotaidot ja hajotelmat sujuvat lukualueella 0–20
- osaat yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–20
  - alkava taito: sujuu apuvälineiden avulla, ei osaa käyttää hajotelmia apuna, kymmenylitys ei onnistu ilman apuvälineitä
  - kehittyvä taito: lukualue 0–10 sujuu, mutta isommilla luvuilla tarvitsee apuvälineitä tueksi, kymmenylitys epävarmaa
  - vahva taito: laskeminen sujuu ilman apuvälineitä, kymmenylitys sujuu

Matematiikka 2. luokka / paikallisen opetussuunnitelman keskeiset sisällöt

Lukualue 0–100

- visuaalinen hahmottaminen
  - *miten lapsi hahmottaa kuvaa, muotoja ja suuntia*
- vertailu/luokittelu/sarjoittaminen määrillä, lukusanoilla, numeroilla
  - *lapsi osaa jakaa esineitä erilaisten ominaisuuksien mukaan ryhmiin (esim. koko, väri ja muoto), sarjoittaminen esim. 2,4,6,8 tai 11,9,7 jne.*
- lukujonon luettelemisen taidot lukualueella 0–100
  - *eteen, taakse, annetun säännön mukaan esim. askeltamien eteen –ja taaksepäin kahden, viiden ja kymmenen askelissa*
- yhteen- ja vähennyslaskun taidot lukualueella 0–100 ja analogiataidot
  - *esim. $6 + 4 = 10$, $60 + 40 = 100$*
- luvusta puolet ja luvun kaksinkertaistaminen, lukujen hajottaminen ja lukujen kokoaminen
- paikka-arvo ja 10-järjestelmä

- *esim. 209 = 200 (sadat), 0 (kymmenet), 9 (ykköset)*
- lukumäärien arviointikyky ja suhteuttaminen (esim. onko vastaus järkevä?)
- kertolaskun käsite ja kertotaulut 1–5,10
  - *tärkeitä murtolaskujen ymmärtämisessä*
- jakolaskun käsite
- Tutustutaan, rakennetaan, tunnistetaan ja piirretään tasokuvioita ja kappaleita
  - *ympyrä, kolmio, nelikulmio, monikulmiot, suorakulmio ja neliö, pallo, kuutio ja pyramidi. Ohjataan löytämään ja nimeämään ominaisuuksia, joiden mukaan kappaleita ja tasokuvioita luokitellaan.*
- mittaaminen: pituus (km, m, cm), massa (kg, g), tilavuus (l, dl)
- kellonajat (yli ja vaille viiden minuutin välein)
- laaditaan ja tulkitaan yksinkertaisia taulukoita ja pylväsdiagrammeja
- tutustuminen ohjelmoinnin alkeisiin, laaditaan vaihteittaisia toimintaohjeita, joita testataan

Matematiikka 2. luokka / lukuvuositodistus

- osaat lukualueen 0–100 (paikka-arvo ja 10-järjestelmä)
  - *alkava taito: lukualue 0–20 sujuu, kympit ja ykköset saattavat vielä kääntyä, lukujonotaidoissa vielä epävarmuutta, apuvälineet käytössä*
  - *kehittyvä taito: lukujen luetteleminen eteen- ja taaksepäin sujuu lukualueella 0–100, mutta askellus vielä haastavaa, paikka-arvo sujuu, toisinaan apuvälineet käytössä*
  - *vahva taito: hallitsee lukualueen 0–100*
- osaat yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–100
  - *alkava taito: lukualue 0–20 sujuu ja isommat luvut sujuvat apuvälineiden avulla, ei osaa käyttää hajotelmia apuna, kymmenylitys ei onnistu ilman apuvälineitä*
  - *kehittyvä taito: lukualue 0–100 sujuu, mutta tarvitsee apuvälineitä tueksi, kymmenylitys epävarmaa*
  - *vahva taito: laskeminen sujuu ilman apuvälineitä, kymmenylitys sujuu*
- osaat kertolaskut 1–5, 10
  - *alkava taito: tukeutuu lukujonoihin, osaa kertotaulut 2, 5 ja 10 osittain*
  - *kehittyvä taito: kertotaulut 2, 5 ja 10 sujuvat, ymmärtää kertolaskun käsitteen*
  - *vahva taito: ymmärtää kertolaskun käsitteen, ymmärtää kertolaskun ja yhteenlaskun yhteyden, osaa kertotaulut sujuvasti*

Suomen kieli ja kirjallisuus alkuopetus

Oppimisprosessin kannalta keskeisiä arvioinnin ja palautteen antamisen kohteita äidinkielen ja kirjallisuuden eri oppimäärissä ovat

- edistyminen itsensä ilmaisemisessa ja vuorovaikutustaidoissa, sana- ja käsitevarannon karttuminen
- edistyminen lukutaidossa sekä tekstien ymmärtämisessä ja lukemisen harrastamisessa
- edistyminen tekstin tuottamisessa, erityisesti käsin kirjoittamisen ja näppäintaitojen kehittyminen
- edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteista

Suomen kieli ja kirjallisuus 1. luokka / paikallisen opetussuunnitelman keskeiset sisällöt

Vuorovaikutustaidot

- oppilas rohkaistuu keskustelemaan parin kanssa ja ryhmässä
- oppilas uskaltaa kysyä ja vastata

Lukeminen

- oppilas lukee lyhyitä tekstejä
- oppilas tuntee käsitteet äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva
- oppilas osaa kertoa kuvasta
- oppilaissa herää kiinnostus lukuharrastukseen
- oppilas keskittyy kuuntelemaan satuja ja lastenkirjallisuutta

Kirjoittaminen

- oppilas osaa kirjoittaa isot ja pienet tekstauskirjaimet
- oppilas harjoittelee oikeinkirjoitusta
- oppilas osaa kirjoittaa lyhyitä lauseita käyttäen sanaväliä

Suomen kieli ja kirjallisuus 1. luokka / lukuvuositodistus

- lukeminen
  - alkava taito (tavut, sanat)
  - kehittyvä taito (virkkeet, tarinat mekaanisesti)
  - vahva taito (tietotekstit, kokonaiset kirjat)
- kirjoittaminen
  - alkava taito (tavut, helpporakenteiset sanat)

- kehittyvä taito (sanat, lyhyet virkkeet)
- vahva taito (virkkeet tunnusmerkkeineen, vaikearakenteiset sanat)
- vuorovaikutustaidot
  - alkava taito (osaat kuunnella ja kysyä)
  - kehittyvä taito (osaat joissakin tilanteissa toimia vastavuoroisesti)
  - vahva taito (osaat toimia vastavuoroisesti erilaisissa tilanteissa)

Suomen kieli ja kirjallisuus 2. luokka / paikallisen opetussuunnitelman keskeiset sisällöt

Vuorovaikutustaidot syventäen 1. luokan sisältöjä

- oppilas rohkaistuu keskustelemaan parin kanssa ja ryhmässä.
- oppilas uskaltaa kysyä ja vastata.

Lukeminen

- oppilas ymmärtää lukemaansa tekstiä
- oppilas harjoittelee tekstinymmärtämisen strategioita
- oppilas osaa hankkia tietoa ja välittää sitä toisille kertoen ja kirjallisesti
- oppilas tutustuu kielenkäytön eri muotoihin
- oppilas tutustuu kirjastoon ja sen käyttöön

Kirjoittaminen

- oppilas käyttää kertomuksen perusrakennetta omissa teksteissään, tuottaen pienen juonellisen tarinan, jonka lukija ymmärtää
- oppilaan kirjoitustekniikka on sujuvoitunut
- oppilas osaa käyttää isoa alkukirjainta ja virkkeen lopetusmerkkejä
- oppilas harjoittelee näppäintaitoja

Suomen kieli ja kirjallisuus 2. luokka / lukuvuositodistus

- lukeminen
  - alkava taito (osaat lukea sanoja ja lyhyitä virkkeitä, lukeminen on vielä teknisellä tasolla)
  - kehittyvä taito (osaat lukea pidempiä virkkeitä ja lyhyitä tekstejä, löydät kysymyksiin vastaukset, jotka löytyvät suoraan tekstistä)
  - vahva taito (osaat lukea tekstejä sujuvasti ja ymmärrät lukemasi)
- kirjoittaminen
  - alkava taito (osaat kirjoittaa helppoja ja lyhyitä virkkeitä)
  - kehittyvä taito (osaat kirjoittaa lyhyitä tekstejä, harjoittelet vielä oikeinkirjoitusta)
  - vahva taito (osaat kirjoittaa juonellisen tekstin, hallitset oikeinkirjoituksen)
- vuorovaikutustaidot (ikätasoon mukaisesti)
  - alkava taito (osaat kuunnella ja kysyä)

- kehittyvä taito (osaat joissakin tilanteissa toimia vastavuoroisesti)
- vahva taito (osaat toimia vastavuoroisesti erilaisissa tilanteissa)

Muut oppiaineet / lukuvuositodistus

Muut oppiaineet todistuksen lopussa.

Olet suorittanut hyväksytysti seuraavat oppiaineet:

englanti (A1-kieli), ympäristöoppi, uskonto /elämäkatsomustieto, musiikki, kuvataide, käsityö ja liikunta

Oppimisen seuranta

1. luokka

- Lukimat (äidinkieli) syksy ja kevät
- Lukimat (matematiikka) syksy, talvi, kevät
- sanelut säännöllisesti
- Junnauskokeet

2. luokka

- Lukimat (äidinkieli) syksy, talvi ja kevät
- Lukimat (matematiikka) syksy, talvi ja kevät
- sanelut säännöllisesti
- Junnauskokeet
- Allu-testi (huhtikuu)